

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	คำถามของการวิจัย 4
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 4
	ความสำคัญของการวิจัย 5
	ขอบเขตของการวิจัย 5
	ขอบเขตด้านเนื้อหา 5
	ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย 6
	กรอบแนวคิดของการวิจัย 8
	นิยามศัพท์เฉพาะ 11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15
	ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตร ที่มีประสิทธิผล 16
	แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร 16
	องค์ประกอบปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตร 33
	การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย 40
	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 49
	การนิเทศภายใน 56
	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู 64
	การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 72
	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 81
	การพัฒนานุเคราะห์และการพัฒนาตนเอง 86
	แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร 93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความหมายของการบริหาร	93
กระบวนการบริหาร	93
การวางแผน	98
การจัดองค์การ	103
การนำองค์การ	111
การควบคุม	117
ประสิทธิผลของการบริหารหลักสูตร	119
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล	119
ความหมายของประสิทธิผล	119
ความหมายของประสิทธิภาพ	121
องค์ประกอบของความมีประสิทธิภาพขององค์การ	122
องค์ประกอบประสิทธิผลของการบริหารหลักสูตร	124
ตอนที่ 2 หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับทฤษฎีระบบ	126
ความหมายของทฤษฎีระบบ	126
องค์ประกอบของระบบ	127
ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ	128
ลักษณะการบริหารองค์การโดยอาศัยทฤษฎีระบบ	131
ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ	134
ความหมายของรูปแบบ	134
ประเภทของรูปแบบ	135
องค์ประกอบของรูปแบบ	137
ลักษณะของรูปแบบที่ดี	138
การพัฒนารูปแบบ	138
การตรวจสอบรูปแบบ	141

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 4 เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	144
ความหมายของเทคนิคเดลฟาย	144
รูปแบบของเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	146
ลักษณะของเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	149
กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	149
ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	155
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	159
การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัย	162
3 วิธีดำเนินการวิจัย	164
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตร ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	165
   วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	165
   การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	166
   การศึกษาจากโรงเรียนเรียนดีเด่น	167
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ	168
   กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	169
   เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	170
ระยะที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารหลักสูตร ที่มีประสิทธิผลกับข้อมูลเชิงประจักษ์	175
   ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	175
   เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	177
   การเก็บรวบรวมข้อมูล	178
   การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	178

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	178
ระยะที่ 4 การยืนยันรูปแบบ	180
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	182
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	182
การวิเคราะห์ข้อมูล	183
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	184
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่มี ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉียงเหนือตอนบน	184
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	192
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน โดยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน	208
ตอนที่ 4 ผลการยืนยันรูปแบบโดยการประชุมผู้เชี่ยวชาญ	216
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	231
สรุปผลการวิจัย	232
อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	233
ข้อเสนอแนะ	245
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	245
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	247
บรรณานุกรม	248

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	269
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมมนาและกรณีศึกษา โรงเรียนดีเด่นและแบบสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ	270
ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญในการใช้เตลพายแบบปรับปรุง 3 รอบ	290
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเตลพาย รอบที่ 1, 2 และ 3	296
ภาคผนวก ง แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง	329
ภาคผนวก จ รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล	338
ภาคผนวก ฉ รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	343
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัย	345
ภาคผนวก ซ รายงานผู้เชี่ยวชาญยืนยันรูปแบบและประเด็นคำถาม ประกอบการประชุม	357
ภาคผนวก ฌ หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง	378
ประวัติย่อของผู้วิจัย	383

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการสังเคราะห์เอกสารแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบ ปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตร	36
2 แสดงการสังเคราะห์เอกสารแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการ บริหารหลักสูตร	96
3 จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย	151
4 แสดงจำนวนโรงเรียนขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	176
5 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม	178
6 สรุปผลการร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาจากโรงเรียนดีเด่น	189
7 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบปัจจัยสนับสนุน การบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1	193
8 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบกระบวนการบริหาร หลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1	197
9 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบประสิทธิผลการใช้ หลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1	199

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
10	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และรอบที่ 3	201
11	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และรอบที่ 3	205
12	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และรอบที่ 3	207
13	ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	209
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	210
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	212
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	214

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ ประสิทธิผลการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	215
18 ข้อสรุปของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน องค์ประกอบปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตร	217
19 ข้อสรุปของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน องค์ประกอบกระบวนการบริหารหลักสูตร	222
20 ข้อสรุปของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน องค์ประกอบประสิทธิผลการบริหารหลักสูตร	225
21 รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล	339
22 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามวัด องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยม ขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	346
23 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	351
24 รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย	356

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
2 การบริหารเชิงระบบ (Strategic Management)	130
3 กระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง	154
4 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	163
5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	181
6 รูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนองค์ประกอบปัจจัยสนับสนุน การบริหารหลักสูตร	228
7 รูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน องค์ประกอบกระบวนการ บริหารหลักสูตร	229
8 รูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนองค์ประกอบประสิทธิผล ของการบริหารหลักสูตร	230